18 Aralık 1948 Cumartesi
YIL : 1 — SAYI 32
İdarehane : Ankara caddesi
İzzettin Han, No. 22
İSTANBUL
Fiatı 10 Kuruş

Hürbilek

İSTANBUL İŞCİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

İ. İ. S. Birliğinin çıkardığı
TAKVİMLER
her hususta üstündür.
TERCİH EDİNİZ.

İ. İ. S. Birliğinin Yeni Başkanı Zühtü Tetey'in Gazetemize Beyanatı

TETEY DİYORKİ :

Yönetim Kurulu arkadaşlarımın ve Üye Sendikaların müzahereti ile muvaffak olacağız.

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin yeni Başkanı Zühtü Tetey, kendisi ile görüşen bir muharirimize şu beyanatı vermiştir:

«Davamızin henüz başlangıcındayız. Önümüzde yapılacak çok iş var. İstanbul İşçi Sedikaları Birliği, geçen sene zarfında ilerideki çalışmalar için hazırlanmıştır. Kongrede okunan çalışma raporunda da belirtildiği gibi teşekkülümüz bu gün varlığını tanitmış bulunuyor. Her işin başlangıcı zordur. Bir defada başlandı mı, gerisi gelir.

Birlik Başkanı
Zühtü Tetay

Benden evvel Birlik Başkanlığını yapan arkadaşım Yaşar İyidoğan çok çalışmıştır. Bu sefer de, bu vazifeyi arkadaşlarım bana verdiler. Bütün gayretimle, davamıza faydalı olmaya çalışacağım. Fakat, yönetim kurulu arkadaşlarımın ve sendikaların müzahereti olmazsa bir şey yapılamaz.

Yapılan işlerin şerefi ve yapılamıyanların mesuliyeti toptan yönetim kuruluna aittir. Arkadaşlarımın hepsi buna müdrik ve hüsnüniyet sahibi kimselerdir. Onun için samimi bir hava içinde ahenkle çalışacağımıza eminim.

(Devamı sayfa 2 de)

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin Kongresi

Dr. REBİ BARKIN

5 Aralık 1948 Pazar günü İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin kongresi yapıldı. Bu kongre yurdumuzda işçi dâvasının inkişafı tarihinde belli başlı bir hâdise mühim bir işaret noktası olarâk kalacaktır. 1947 yılının Mart ayında yürürlüğe giren Sendikalar kanunundan beri daha henuz iki sene geçmemiştir. Bu kısa müddet içinde İstanbul gibi 25 30 çeşit birbirinden farklı sanayi şubelerinin ve 2000 den fazla fabrika mahiyetindeki iş yerlerinin bulunduğu dağınık bir şehirde 18-20 Sendika teşekkül etmiş, bunlardan 17 si birleşerek bir federasyon kurmuş ve bu federasyon 8 ay gibi çok kısa bir çalışma devresinden sonra Türkiyenin bütün mesleki teşekküllerine örnek olacak bir kongre akdetmiştir.

Kongrede bir çok Milletvekilleri, devlet işlerinin en zor devirlerinde mes'uliyet deruhte etmiş eski Bakanlar, Bakanlık, Sanayi odaları, Siyasî partiler ve Esnaf Cemiyetleri ve Kooperatif teşekküllerinin temsilcileri hazır bulunuyorlardı.

Kongreye iştirâk nisbeti yüzde yüz idi. böyle bir iştirâk Türkiyenin cemiyetler tarihinde misli görülmemiş bir hâdisedir. Eminönü Halkevinin büyük salonu sendikalarının gönderdikleri delegelerle dolmuş idi. Bunlar yarınki ileri Türk sanayiciliğinin emelini atan Türk işçileri idi. Hepsi vakur, temkinli, deruhte ettikleri mes'uliyetin ağırlığına vakıf, durgun ve ciddî çehreleri ile nazarı dikkati çekiyorlardı. Kongre açıldıktan sonra Büyük Halâskâr ATATÜRK'ü sükût ile anmak kadirşinaslığı unutulmadı ve yıllarca talim görmuş bir koro heyeti intizamile istiklâl marşı okundu. Bir buçuk saatten fazla süren çalışma raporu çıt olmadan dikkatle dinlendi. Rapor bastırılmış ve hazır olanlara dağıtılmıştı. Bir sahifenin okunması bitince bütün salonda bir hışırtı oluyor. herkes sahifeleri çeviriyordu. Rapor böylece harfi harfine takip olundu, notlar alındı. Rapor bitince sert tartışmalar, ciddî tenkitler, haklı müdafaalar yapıldı, fakat kürültü olmadı. Tecavüzkâr diller kullanılmadı, şahsiyata girişilmedi söz hürriyeti bozulmadı.

(Devamı sayfa 4 de)

Deniz İşçilerinin Kongresi

Sendikalar Birleşti

5 Aralık 1948 Pazar günü yapılacakken, nisap temin edilemediği için tehir edilen, İstanbul Deniz işçileri Sendikasının Kongresi 12 Aralık Pazar günü Kasım paşa Gençlik Klübünde yapılmıştır.

B. Sonüstün

Bu Kongreye, 1 No.lu Deniz işçileri Sendikası ile İstanbul Deniz işçileri Sendikasının İstinye şubesi de katılmıştır. Kongre, başkanlığa seçilen Bahri Sonüstünün idaresi altında yapılmıştır. Gündem gereğince, önce çalışma ve hesap raporları okunmuş, bilâhare bu raporlar üzerinde hararetli tartışmalar yapılmıştır. Bu arada 1 No. lu Deniz İşçileri sendikasının da hesap raporu okunmus ve hesaplar birleştirilmiştir. Bu suretle iki sendika birleşmiştir. Eski idare heyetinin ibraından sonra seçime geçilmiştir. Gizli oyla yapılan seçim neticesinde aşağıda ismi yazılı olan şahıslar idare heyetine seçilmişlerdir.

Fikri Kızılbudak, Mehmet Tosun, Sadı Ballı, Talip Üsun, Muzaffer Bayındır, Ahmet Günal, Niyazi Giray, Yusuf Arslan, Ata Çetin, Bedri Demirkal Recep Nakus, Ahmet Hoşmeriç Basri Gerçekdiler, Kemal Utku. Nedim Kızılbudak

İdare heyeti derhal arasında vazife taksimi yaparak, Mehmet Sosunu başkanlığa, Fikri Kızılbudağı başkanvekilliğine, Sadi Ballıyı mahasipliğe, Atâ Çetini veznedarlığa seçilmiştir,

Kongrede okunan hesap raporu iç sayfamızdadır.

F. B.

Gıda Sanayii İşçileri

Gıda Sanayii İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu 15 Aralık 1948 Çarşamba günü yaptığı toplantıda bir propaganda kolu kurulmasına karar vermiştir.

Okuyucularımıza Müjde!

İhtiyarlık Sigortası kanunu tasarısı, Hastalık Sigortası kanunu tasarısı, İş mahkemeleri kanunu tasarısı, İş kanununun birkısım maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddeler eklenmesi ve bir kısım maddelerin kaldırılması hakkında kanun tasarıları İstanbul Milletvekili Ali Rıza Arı tarafından hususi surette İ. İ. S. Birliğine getirilmiştir. Bu kanun tasarılarını bu sayıdan itibaren peyderpey neşredeceğimizi okuyucularımıza müjdeleriz.

Bu sayımızda İş Mahkemeleri kanunu tasarısını, ikinci sayfamızda okuyunuz

Bay Münim Süküti'nin Gazetemize Gönderdiği Mektup

İstanbul Sanayi Birliğinden Bay Münim Süküti'den aşağıdaki mektubu aldık:

Hür Bilek Gazetesi Yazı
İşleri Müdürlüğüne

İstanbul İsçi Sendikaları Birliğinin 5 Aralık 1948 Pazar günü yaptığı kongresinde davetli olarak Sanayı Birliği namına ben de bulundum. Bu mühim kongrede İşçi Sendikaları hakkındaki görüşümürü belirten bir konuşma yapmak arzusunda idim. Fakat vaktin darlığı dolayısiyle bu arzumu izhar edemedim. Orada yapmağı tasarladığım konuşmayı aynen takdim ediyorum. İşçi efkârı umumiyesine duyurulmasını rica ederim. Saygılarımla.

Aziz kardeşlerim,

İstanbul Sanayi Birliği namına kongrenize vâki davet üzerine iştirak etmiş bulunuyorum. Aynı zamanda iş verenle işçiler arasında uzlaşma, anlaşma kurumu asbaşkanı olarak söz söylemek yetkisini haizim.

(Devamı sayfa 4 de)

Ereğli Mensucat Fabrikasında MES'UT BİR GÜN

Sendika mensupları Başmüfettişle bir arada.

— Yazısı Sayfa 3 de —

Lokanta sahibi — Garsonlar yüzde 10 u almak istiyorlarmış.
Gazino sahibi — O halde bir yüzde 10 daha ilâve edelim.

HÂDİSELER KARŞISINDA :

Edepsizlikleri dünyaya ün saldı.

Olanca böyle olmalı! Herşeyi kemale erdirmek lâzım! Türkiyeden bir zamanlar güzellik Kraliçesi çıkmıştı. Ankarada bir dâhî çocuk var, henuz yedi yaşında en güç piyano bestelerini su akar gibi çalıyor, kendi de besteler yapıyor. Demek birde dünya ölçüsünde edepsizlik rekoruna Türk ismi altında görmek nasibimiz imiş.

Hâdise şu : Marko Paşa diye bir paçavra çıkıyor. Yazdığı yazılar âgarında hayasızca yazılar daha Türk matbuatında yazılmamış. Bir nüshasında Türk vatanını 150 milyon dolar'a satılık bir çiftlik diye gösteriyor. Bir başka yazısında güya bir şiir var. Bu soğuklarda genc'in biri kendini belinden üşütmüş ve ondan sonra da bir kısım geliyor ki ben onu burada tekrarlamaktan utanıyorum. Bu paçavra mülevves elini oraya uzatıyor ve nereye eli değerse orada bir pislik kalıyor. Geçenlerde bir yazı yazmış, bu defa da yabancı devletlere hayasızca çatmış, onlar da gazete aleyhine dâva açmışlar. Her devletin, her milletin kendine göre hürmet ettiği, saydığı şahıslar ve müesseseler vardır. Bu hürmet ve bağlılık onların bileceği şeydir. Sana zararı dokunmadıkça harkesi kendi reyinde, fikrinde ve hissinde serbest bırakmak insanlığın ve hürriyetin şiarı değilmidir?

Maalesef Türk dilinde yazı yazın ve Türk Basın âilesi içinde yer almış bulunan bu soysuz gazete aleyhine İngiltere ve Yunan devletleri dâva açmışlar.

Böyle bir hâdise ben daha şimdiye kadar işitmedim. Demek edepsizlikte dünyaya ün salmışlar.

Burada dikkate değer şey şudur: İngiltere devleti gibi demokrasi ve hürriyet fikirlerinin doğup büyüdüğü bir memleketin halkı bu yazılara tahammül edemiyor ve dâva açıyor!

Birde bizde Basın hürriyeti yok! diye feryad edenler var. Bu lâfı bilerek mi yoksa bilmiyerek mi ederler? Bir bana şaşıyorum bir de bizdeki geniş havsalaya...

Öyle havsalaki İngiltere ve Yunanistanın tahammül edemediği küfürleri biz Tanrının günü yeyip oturuyoruz. Allah cümlemize sabırlar ye Basın hürriyetinden şikâyet edenlere de insaf ihsan eylesin!.

T. SEVEN

İŞÇİLER KUNUŞUYOR :

Bu işçilerin sağlığı korunmalıdır

Bandan epey müddet sular İdaresinde çalışan işçilerin keyfi idareden şikayetleri gazetemizde yazılmıştır. Geçenlerde Nuruosmaniye şubesi işçilerinden bir grup ile konuştum. Bu işçiler hiç bir mecburiyetleri olmadığı halde, karda ve soğukta gece işi yapmağa zorlandıklarından şikâyetle

— İdarenin usta başı, gündüz çalıştıktan sonra, gece işi yapmak istemeyenlerin yevmiyelerini kestirmektedir. Hayatlarımızı İdare sonra ne ile oder?" Bu keyfi idareye son verilmelidir! Lütfen alâkalıların nazarı dikkatini çekiniz.» dediler

Faruk BİNGÖL

Hürbileği Okuyunuz
ve
OKUTUNUZ
İ. İ. S. Birliği

İş mahkemeleri kanunu tasarısı

MADDE 1 — İş akdinden ve iş kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile görevli olarak lüzum görülen İl ve İlçelerde İş Mahkemeleri kurulur. Bu mahkemeler 4772 sayılı kanun'un 67 nci maddesinde yazılı itirazları da tetkike görevlidir.

MADDE 2 — İş Mahkemeleri, Sulh Yargıcının Başkanlığında bir işveren, bir işçi temsilcisinden teşekkül eder.

İş Mahkemesi henüz kurulmamış olan yerlerde bu kabil davalara, bu kanundaki esas ve usullere göre o yerin Sulh yargıcı tarafından bakılır.

Her İlçede İş Mahkemesine katılacak isveren temsilcisine, en yakın Ticaret ve Sanayi Odasının, işçi temsilcileri ise, o yer için en yakın işçi sendikaları tarafından gösterilecek adaylar arasından bir asli ve iki yedek olmak üzere Adalet ve Çalışma Bakanlıklarına tayin olunur. İşçi ve işveren üyelerin görev süreleri üç yıldır.

Asli üyelerin bulunmadığı hallerde yedek üyelerle mahkeme teşkil olunur. Bu temsilciler arasında istifa ve ölüm gibi sebeplerle inhilâl vuku bulduğu takdirde yeniden aynı usule göre tayin yapılır.

MADDE 3 — İşveren veya işçi temsilcisi olarak iş mahkemesinde görevlendirilebilmek için :

a) Türk vatandaşı olmak,

b) 30 yaşını bitirmis olmak,

c) Okur yazar olmak,

d) Üç günden fazla hürriyeti tahdit eden bir ceza ile veya alelitlak İş kanununa aykırı bir hareketten dalayı mahkûm olmamış bulunmak.

e) Bulunduğu yerde en az bir yıldan beri iş veren veya işçi olarak çalışmış olmak.

f) Sendikalarının veya Ticaret veya Sanayi Odalarının yönetim kurullarında üye bulunmamak, şarttır.

MADDE 4 — İş mahkemesinid işçi ve isveren üyelerin reddi veya davaya bakmaktan imtina Hukuk yargılama usulü kanununun ikinci faslı hükûmlerine tâbidir

MADDE 5 — İş mahkemelerinde si ahi yargılama usulü uygulanır Davacının müracaatı üzerine on gün zarfında ilk duruşma yapılarak tarafların yargıç tarafından gizli bir oturumda uzlaştırılma imkânı araştırılır. Uzlaşma vuku bulduğu takdirde, keyfiyet bir tutanakla tesbit edilir Uzlaşılan husus hakkında Hukuk yargılama usulü kanunu'nun feragat ve kabule ait hükümleri uygulanır. İş mahkemesine intikal eden davalar en geç yirmi bir iş günü içinde bir karara bağlanır.

MADDE 6 — İhtilâflı mesele üzerinde kısmen veya tamamen uzlaşma kabil olmadığı takdirde, ihtilâflı kalan husus hakkında, yargılamaya devam olunur. Tahkik olunacak cihetler hakkında, hilâfı diğer tarafça kabul olunmadıkça taraflardan her biri ancak iki tanık gösterebilir.

Mahkemenin bulunduğu yer dışında oturan tanıkların dinlenmesi için en çok onbeş gün müddet tesbit edilir. İlk duruşmada ibraz etmeye imkân olmadığı ilgili tarafça tesbit olunmadıkça yargılanan müteakip safhalarında başka delil ikame ve ibraz olunamaz.

(Devamı haftaya)

Birlik Başkanı Zühtü Tetey'in gazetemize beyanatı

(Baş tarafı sayfa 1 de)

Yönetim Kurulu için bir çalışma programı hazırlamaktayız. Önümüzdeki haftadan itibaren bu programın tatbikine başlıyacağız

Birliğin üyesi olan sendikalarda mühim vazifeler düsmektedir. Bu vazifelerin başında, Birliğe karşı olan vecibelerin muntazam ve zamanında yerine getirilmesi gelmektedir. Sendikaların Birliğe karşı ikinci vazifeleri de, Birlik Yönetim Kurulunun çalışmalariyle yakından ilgilenmek ve icabında bizi ikaz etmektir.

Sendikalarımızın Yönetim Kurullarında çalışan aakadaşlarımdan da bu şekilde hareket etmelerini beklemekteyim

Şimdilik başka bir diyeceğim yoktur.»

HAFTANIN YAZISI

Ücret ve İşsizlik

Şu anda önümde 4 kanun tasarısı duruyor. Bunlardan biri İş kanununun bazı maddelerini değiştiren, kaldıran ve yeni maddeler ilâve eden kanundur. Bu kanun ile işçilerin iş emniyeti sağlanmış olacaktır. Belki yeni tasarı da tam manasiyle tatminkâr değildir. Fakat, işin iyi tarafı şu ki, 1936 da yapılan iş kanunu nihayet düzeltilmektedir. Ve icap ederse bu daha, bir daha düzeltilebilir.

İkinci kanun, İş kanununun tamamlayıcısı mahiyetinde olan İş mahkemeleri kurulmasına dair kanundur. Büyük bir ihtiyaç da bu suretle karşılanmış olacaktır.

Diğer iki kanun sosyal sigortalara aittir. Bu kanunlar meriyete girdikten sonra işçiler :

1 — Bilûmum hastalıklara

2 — İş kazalarına

3 — İhtiyarlığa

4 — Analık haline karşı emniyet altına alınmış olacaklardır.

Bunlar da güzel. Fakat, işçi davasının iki meselesi var ki, bunların halledileceğine dair henüz bir işaret göremiyoruz. Bu meseleler şunlardır :

1 — ücret meselesi

2 — İşsizlik .

Asgarî ücret tayini hakkında beslenen ümitler söndü. İşçi gündelikleri ise yürekler acısıdır. Bugün işçi büyük bir geçim sıkıntısı çekmektedir. Hastalık, kaza ve ihtiyarlık hallerine karşı kendini emniyette hisseden işçinin sağlam olduğu ve çalıştığı zamanlardaki sefaleti nasıl önlenecek ?

İşçinin gündeliğine bir lira zam yapılsın, bütün bu sigortaların bahşettiği haklardan vazgeçmiye hazırdır Hülâsa olarak söylemek lâzımsa işçi, ihtiyarlığından. hastalığından ziyade günlük geçimini düşünmektedir. Yani, işçinin birinci meselesi halledilmemiş bir vaziyette olduğu gibi duruyor.

Diğer taraftan işsizlik büyük bir âfet halinde işçiyi tehdit

(Devamı sayfa 4)

HÜRBİLEK'in Edebî Romanı

Yazan
MUSTAFA MEFHAR

— No. 4 —

— Ve Fransız olduğunuz için de kardeşinizin asil müttefiklerinize karşı hazırlanan şu işe yardım etmesine razı olmayorsunuz

Önlerinde bir sürü insan bir çavuşun emri altında çalışıyorlar. kazılan yere rasigelen bir taşı sekiz on kişi büyük bir iple bağlamış dışarı çekmeye uğraşıyorlar. Daha ötelerde sürü sürü çalısan insanlar, Yüzbaşı hepsini bir bakışta gözden geçiriyor. Kendi kendine söyleniyor. (Bunların hepside korkudan zorla çalışıyor) (Yarabbi Türk olanda hiç yokmu. O hâlde biz kimin için uğraşıyoruz. Ve ne diye kan döküyoruz? Bu şehri İngilizlerden kurtarıp kime teslim edeceğiz?) Artık bu kıza o kadar kızmayor. Fakat :

— İmkânı yok diyor. Mösyö Mişel burada çalışmazsa Türk ordusu da burayı İngilizlere karşı koruyamaz ve elile delikanlının omuzuna vurarak hendeği gösteriyor, iki kardeş onu ikna için daha bir çok Türkçe ve Fransızca şeyler söylüyorlar, Türkleri sevdiğini söyliyen Mişel bile bu işe yanaşmağa razı değil, Yüzbaşı bu hal karşısında, artık kendini tutamıyor kahkahalarla gülüyor. Beyaz ve muntazam dişleri erkekçe gülüşünü süslüyor. Genç kız bu subaydan her Türkten fazla nefret etmekle beraber onu güzel buluyor.

Tam bu sırada... Önlerindeki hendekten bağrışıyorlar Demindenberi yukarıya çekmeye uğraştıkları kaya parçası tekrar içeri düşmek üzeredir. Taşı tutan ip kopuyor. Halatı teşkil eden küçük ipler teker, teker koparak büküllüyorlar. Civarda çalışanlar işlerini bitirerek daha uzaklara gitmişler. Yüzbaşı derhal ceketini sırtından çıkararak bir tarafa fırlatıyor ve bir sıçrayışta çukura varıyor...

Omuzunu yavaş. yavaş aşağıya inmeye başlıyan taşa dayıyor. Fakat bir anda müthiş bir ıztırabın izleri yüzünü kırıştırıyor. Gözlerini kapayarak dişlerini sıkıyor Belliki dayanılmaz bir acının yükü altında eziliyor. Öyle olduğu halde mukavamet ediyor. Bacaklarını geriyor, kollarini dizlerine dayayarak bekliyor. Artık taş düşümyor. Yeni bir halat getirerek bağlıyorlar. İki kardeş nefes bile almadan bu manzarayı seyir ediyorlar. Yüzbaşı tekrar yanlarına geliyor.

— Güle, güle muhterem düşmanlarım. Onlar uzaklaşır uzaklaşmaz, dayanılmaz bir acının ıztırabile kendisini yeni kazılmış toprakların üstüne atıyor.

— III —

Uzun ve boş bir koridor, iki tarafta bu koridora açılan bir çok kapılar. Nihayette duvarı hemen kâmilen kaplıyan bir pencere, dışarda mehtapsız bir gece gözüküyor. Koridorun diğer ucunda bulunan çalar bir divar saati kalın ve donuk bir sesle beşi vurdu. Dan... Dan... Dan...

Soluk gaz lâmbasının ışığı altında boyu olduğundan bir kat daha uzuu görünen bir asker geçiyor.

Kocaman postalları döseme taşları üstünde tuhaf sesler çıkarıyor. İki tarafa yalpalamasından belliki ayağı topaldır. Yürüdü Koridorun bir nihayetindeki kapıdan çıktı Kayboldu Biraz sonra aynı yerden ayni âhenk ve dekor içerisinde başka biri geldi ve geçti. Karşıki pencereden hafif bir kızıllık fark edumeğe başladı.

Elinde bir kova su ve bir çuval parçası ile şişman bir kadın geldi.

Çuvalı bir ağaç parçasına geçirerek taşları silmeğe başladı Biraz sonra ellerinde derece şişelerile beyaz elbiseli hemşireler odadan odaya girip çıkmaya başladılar. Koridordaki her kapının üstünde bir levha çakılı. Bu levhaları okuyarak ilerliyoruz. Cerrahi koğuşu, Dahiliye koğuşu, Cerrahi koğuşu. Buradaki koğuşların yüzde seksenbeşi Cerrahi.

Nihayet kapılardan biri önünde duruyoruz. İçerden konuşan iki erkek sesi geliyor. Kapının üzerinde (Cerrahi Subay Koğuşu) yazıyor.

İçeri giriyoruz.

Üç yataklı küçük bir oda. Karyolalar birbirine yakın. Kapının tam karşına gelen pencerenin önündeki karyolada arka üstü bir adam yatıyor Başı sargılar içersinde konuşmuyor. Gözlerini tavanda sabit bir noktaya dikmiş, hareketsiz duruyor. Sağdaki karyolada sarışın genç bir adam var. Biraz doğrulmuş arkasına yastıklar dayalı, görünüşte sapa sağlam. Fakat beyaz örtüler altında bulunan sağ bacağı kıpırdamıyor.

— Devam edecek —

Çalışma Bakanlığı kaldırılabilir mi?

Son günlerde B. M. M komisyonlarında 1949 yılı bütçesinin görüşülmesi yapılmaktadır. Bütçede benim anladığıma göre Devlet masrafları çoğalmıştır. Bu masrafları bugünkü gelir de şartlarla karşılamağa imkân yoktur. Yeni gelirler bulmakta; bir taraftan da önemli surette tasarruflar yapmak lâzım gelmektedir.

Bütçeyi tetkikle görevli komisyon bütçeyi denkleştirmek çarelerini araştırmakla meşguldür. Bu meyanda yapılacak tasarruflarda bazı Bakanlıkların ve bu arada Çalışma Bakanlığının da kaldırılması bahse konu olmaktadır. Diğer Bakanlıklar hakkında bir mütalâam yoktur. Yalnız Çalışma Bakanlığının bir işçi mümessili olarak bu memlekette çok lüzumlu bir Bakanlık olduğu kanaatindeyim. Derhal söyleyebilirim ki bu memlekette Millli Savunma Bakanlığı ne kadar önemli ise Çalışma Bakanlığı da aynı dereçede önemlidir.

Bugün bütün medenî âlemde, bilhassa çalışanları koruyan ve bütün milleti memleket yararına çulıştıran devletlerin teşkilâtında Çalışma veya İş Bakanlıkları en mühim rolü oynamaktadırlar. Biz de medenî âlem dünyasının bu gidişatına uyarak işçilerimizi daha iyi organize edebilmek ve milletçe tam çalıştırmayı sağlamak için 1946 yılında Çalışma Bakalığını kurduk. Bugünkü dünya şartları içerisinde bu Bakanlıktan sarfı nazır etmeğe imkân yoktur.

Çalışma Bakanlığı hakkındaki kanunun 1 inci maddesi aynen şöyledir:

«Çalışma Bakanlığı, çalışma hayatının düzenlenmesini, çalışanların yaşama seviyelerinin yükseltilmesi, çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin memleket yararına ahenkleştirilmesi, memleketteki çalışma gücünün genel refahı arttıracak surette verimli kılınması, tam çalışma ve sosyal güvenlik sağlanması ile görevlidir.»

Bu mühim görevleri gerçekleştirmek zorunda olan ve memleketin gelecekteki inkişaf ve hayatı için zarurî bulunan Çalışma Bakanlığının bir anda yok edilmesini istemek bilmiyorum ne dereceye kadar doğru bir iş olur.

Evet, ben de bir işçi olarak istiyorum ki bizim Çalşma Bakanlığımız hakikaten tam verimli bir şekilde çalışsın ve memleketimizde lâyık olduğu mevkiini tutsun, işçilerimizi daha esaslı koruma imkânlarını bulsun, iş hayatını hakikaten düzenlesin. Yalnız Çalışma Bakanlığından bunu isterken bir az da insaflı olmak lâzımdır. Çalışma Bakanlığı bugünkü mevzuatla ve dar bir bütçe ile kaldığı müddetçe elbette ki daha fazla bir iş görmesine imkân yoktur. Bu sebebten Bakanlıktan birinci maddede yazılı görevleri yerine getirmesini beklerken bu Bakanlığa yeni ve esaslı bir şeklin verilmesi ve yok edilmeyerek takviye edilmesi çarelerinin araştırılması lâzımdır.

İyi emellerle meydana getirilen bu eseri yıkmak, memleketin sosyal düzenini bozmak olur ki, buna da bütün Türk işçileri razı değildiler.

Rahmi ALP

Ereğli Mensucat Fabrikasında mes'ut bir gün

5/12/948 tarihinde Çalışma Bakanlığı Baş Müfettişi Sayın Bay Sami Nenekli ve refakatlerinde Konya bölge çalışma Müdür vekili Sayın bay Ahmet Bilgin ile birlikte sendikamıza şeref verdiler.

Sayın Baş Müfettişimiz Sayman defterlerinde ve dosyalar üzerinde incelemeler yapmış ve kuruluşundan bu tarafa altı ay gibi kısa bir zaman olmasına rağmen faaliyetimizin iyi ve sistemli olduğunu söylemiştir. Üç saat kadar süren hasbihallerde işçiler çeşitli dileklerde bulunmuşlardır. Bunlar arasında arkadaşlarımızın istisnasız olarak hepsi ücretlerin bu günkü geçim şartlarına nisbetle çok az olduğunu ve üç yıldan beri de zam almadıklarını, bu sene müstehak oldukları zammı muhakkak almak için kanuni yollardan giderek toplulukla iş ihtilâfı vücuda getireceklerini bildirdiler.

Sayın Müfettişimiz ücretlerimizin diğer fabrikalarda verilen ücretlere nisbeten çok az olduğunu ve bunun için de bu yıl zam verileceğini ve bu zammın tatmin edici mahiyette olacağını şayet bu vaitlerin yerine getirilmediği taktirde iş ihtilafı çıkarmamızın doğru olacağını bildirdiler.

Bir arkadaş Fabrikada asıl müstahsil durumunda bulunan biz işçileriz. Binaenaleyh fazla istihsalden mütevellit prime önce bizim müstahak olmamız lâzım gelirken maalesef masa başında bulunan ve bir işçiye nisbet edildikte fevkalâde dolgun maaş alan memurlara yüzde 25 üzerinden pirim verilirken biz işçiler ancak yüzde 10 alabiliyoruz dedi. Diğer bir arkadaş

Bu sekilde bir tefrikin yine biz işcilerin imal ettiği parça bezlerin fabrika mensuplarına dağıtılmasında görüldüğünü keza odun tevziatında da ayni şekilde hareket edildiğini anlattıktan sonra

— Burada iş verenin devlet olduğuna göre böyle bir farkı gözetmenin mevzuatın neresine isnat edildiğini sordu.

Diğer bir arkadaş da sendikaya mensup 740 üyenin pek azının 100 lira aldığını 515 kişilik büyük bir ekseriyetin 60 lira 70 arasında 90 işçinin de 50 liradan daha az para aldığını evrakı müsbite ve dosya mündereçatındaki üye tercümei hallerini gösteren belgelerle tevsik ettikten ve mahalli piyasada yağın kilosunun 550 kuruşa Odunun tonunun 60 lira olduğu bir memleketteki geçim sıkıntısını belirttikten sonra,

— En az üç kişiyi geçindirmeye mecbur olan bir işçinin nasıl bir hayat seviyesinde bulunacağının takdirini sayın müfettişe bırakmıştır.

Bir başka arkadaş millî istihsalin büyük bir kısmının işçi omuzlarında yüklü olduğunu fakat gıdasızlık ve imkânsızlıklar için de bu yükün daha uzun müddet taşınamıyacağını zira verem salgınının fabrika işçilerinin arasında kendini kolaylıkla göstermesinin yegâne sebebinin gıdasızlık olduğunu ve nitekim her sene bazı arkadaşlarımızın aramızdan kayboldugunu bildirdi.

Son olarak bir arkadaş asil Türk işçisinin (Her fabrika bir kaledir) vecizesini kendisine şiar ettiğini ancak kalenin askeri ne ise fabrika işçisinin de aynı mevkide bulunduğunu ve bir kalenin fethi için askerin zayıf düşmesinin yeter olduğunu ayni hadisenin işçinin zayıf düşmesi halinde millî istihsalin düşmesi hatta sıfıra müncer olmasında görülebileceğini arzettikten sonra «bu hususu ilgililerin dikkat nazarlarına iletmelerini sayın müfettişten rica ediyoruz» dedi.

Bundan başka bir çok haklı ve yerinde olan dileklerimizi samimi olarak dinleyen müfettişimizin sorduğu bir suale cevap veren başkan vekili Cevat Aktuğ

— Fabrika ile Sendika idaresi arasındaki temaslarda samimiyetin hakim olduğunu ve fabrikanın Sendika faaliyetlerini destekleyerek kolaylıklar gösterdiklerini anlamış memnuniyetini izhar etmiştir. Bu cevabı müteakip

Müfettişimiz dileklerimizin fabrika müdürlüğünce de daha evvelden göz önünde tutulduğunu ve kabulü için çalışma bakanlığı ile müessese ve müdürlükce müsterek mesai sarfedeceğini bildirdi

Konusmalardan sonra yemek yenilmiş ve hep birlikte muhtelif pozlarda resim alınmıştır. Ayni gün saat 16 da Adanaya müteveccihen yola çıkan müfettişimiz sendikaca uğurlanırken kendilerinden halimize çaresaz olmaları tekrar tekrar rica edilmiştirr.

Baskervilin Köpeği

KISIM — I

Mr. Şerlok Holmes

Çeviren: G. B.

SAYI : 2

— Düşüncelerimizin ekserisi yanlıştır. Eğer size benim alâkamı celbediyorsunuz diyorsam biliniz ki sizin hatalarınızın farkına vararak ben bu sayede, bazan asıl doğru iz üstüne düşebiliyorum. Meselâ bu vak'ada tamamen aldanmadınız; adam hakikaten çok yaya yürüyen bir köy doktoru.

— Öyle ise haklı imişim.

— Bir dereceye kadar öyle.

— Zaten hepsi de bu kadar.

— Hayır, hayır sevgili Vatson bu kadar değil, şüphesiz değil.

Bana kalırsa bu hatıra, doktora bir at gezisinden çok, bir hastahanede verilmiş olabilir. Ve bu hastahane kelimesinin başına şu C.C. harfleri konacak olursa kolaylıkla bandan Charing-Cross kelimeleri çıkarılabilir.

— Belki bunda haklısınız.

— Daha da devam edebiliriz. Şimdi bu noktai nazarda yürürsek meçhul ziyaretçimizin şahsiyetini açıklamak yolunda bir esas daha elde ederiz.

— Peki C C H. harflerini Charing-Cross Hospital (hastahane) baş harfleri olarak kabul etsek bile bundan daha ne gibi manalar çıkarabiliriz sanki.

— Bundan ne mana çıkaracağım biliyormusunuz dostum? Metodlarımı bilirsiniz onlardan istifade ediniz.

— Benim vardığım netice şu! Bu adam köye gitmeden evvel şehirde tabiplik yapıyordu.

— Bir adım daha ilerleyebiliriz zannediyorum. Yalnız fikrimce bu hediyenin ne gibi bir münasebetle doktora verildiği noktai nazarından hareket etmek lâzım. Dostları ona bu hatırayı vermek için ne zaman buluşmuş olabilirler. Muhakkak ki Dr. Mortimerin, hastahanedeki vazifesinden ayrılması münasebetiledir.

Fakat ortada kat'i olarak bildiğimiz bir şey var o da bir hediyenin verilmiş olmasıdır. Kabul edelim ki bu hediye köyde tabiplik yapmak üzere hastahaneden ayrılan bir doktora verilmiş olsun.

— Bu bana pek mümkün geldi.

— Yalnız onun hastahanenin doktor kadrosuna dahil olmadığına dikkat nazarınızı çekerim. Zira böyle bir mevkie ancak Londrada ihtisas sahibi olmuş iyi bir doktor geçebilir. Ve böyle bir doktor da asla gidip köyde yerleşmez. Öyle ise onun vazifesi nedir? Şu halde bu adam hastahanede olduğuna ve hastahane kadrosuna dahil olmadığına göre, ya bir ev cerrahı veya dahiliyecisi idi. Yani eşki bir talebeden pek az farklı bir şey. Ve hastahaneyi de, bastan üzerine hâk edilmiş olan tarihte, bundan beş yıl evvel terketmiş. Aile doktoru tarafından konan tarihe göre otuz yaşında, genç bir adam olacak. Pek sevilen, mevki hırsı olmayan, dağınık bir insan. Ayrıca bir buldoktan küçük, bir finodan büyük bir de köpeği var. Şerlok Holmes bunları söyleyerek, kanapesine iyice yerleşti. Sigarasının dumanlarını halkalar halinde havaya uçururken ben söylediklerine inanmıyarak güldüm.

— Söylediklerimizin ikinci kısmını gerçi tetkike imkân yok fakat hiç değilse yaşı ve mesleki geçmisi hakkında tam bir bilgi elde etmek kabil.

Diyerek kütüphaneden doktorlar kataloğunu aldım. Ve tetkike başladım. Bir çok Mortimer isimleri vardı. Fakat bunlardan biri bizim Mortimer alabilirdi. Hakkında yazılanları yüksek sesle okudum.

(Devam edecek)

Deniz İşçileri Sendikasının senelik hesap raporu kopyası

1948 GELİRİ

	Lira	Kuruş
Aidat makbuzlarından gelir	2069	
Teberrü » »	169	48
İstinye şubesinden »	150	
Üyelere tertip edilen müsamere Sünnet ve saire gelir	2126	23
	4514	71

1948 GİDERİ

5 12-947 den 5 12-948 kadar gider

	Lira	Kuruş
	294	50
Matbu evrak	64	19
Demir baş	150	—
Sendikanin İstinye şubesine	184	29
Müteferrik ve kırtasiye		
Sendikalar birliğine. Avukat ücreti sendika aidatı: Gazete hisesesi	151	68
	264	—
Sendikanın bir senelik bina kirası	450	—
Sendikanın üyelerine doğum yardımı	90	—
Sendikanın üyelerine hastalık yardımı	400	—
Üyelerin giyim için senetle ödünç olarak		
Üyelere tertip edilen müsamere sünnet ve saire için m.	1885	75
	3934	41

1947 - 1948

Umumi gelir 5530 21	Kasa mevcudu	998 45
» gider 4531 76	Sendikanın eğlencelerden	
	Geliri	2126 23
	Gideri	1885 75
	Kârı	240 48

İş ve İşçi Bulma Kurumu Danişma kurulu toplanıyor

(Ankara Özel) İş ve İşçi Bulma Kurumu Danışma Kurulu önümüzdeki Pazartesi günü Ankara Halk Evinde toplanacaktır. Bu toplantı üç gün devam edecektir. Toplantıya, Sağlık Bakanlığı, iş veren durumunda olan bakanlıklar mümessillerinden başka, İş ve İşçi Bulma Kurumunun bulunduğu İl ve Belediyelerin mümessilleri, Ticaret ve Sanayi Birliği mümessilleri ve İzmir, Zonguldak, Samsun ve Seyhan'dan birer isçi mümessili katılacaktır.

HÜR BİLEK

HAFTALIK GAZETE

Sahibi : İ. İ. S. Birliği

Yazı işlerini fiilen idare eden :

SABAHATTİN SELEK

Dizgi : Tâlat Altın

Baskı : F. K.

Ücret ve İşsizlik

(Sayfa 2 den devam)

etmektedir. Haydi, sanatsız işçilerin iş bulmakta uğradıkları müşkülâtı tabii görelim. Ya, bir dokuma ustasının, bir tesviyecinin işsiz kalmasına ne diyeceğiz? Bugünkü iş hacmı, bütün işsizleri iş sahibi yapmıya belki kâfi değildir.

Fakat, bir fabrika işçi ararken, bir çok işçilerin de iş için kıvrandığını her gün görüyorum. Maalesef, iş istiyenle işçi istiyen bir birini kolayca bulamıyor.

İş ve İşçi Bulma Kurumu güya bu işi yapacaktı. Her nedense bu kurum kendisinden beklenilen işi başaramıyor. Bunda Kurumun olduğu kadar işverenlerin de kabahatı olsa gerek.

Her ne hal ise, halledilecek bir meselede budur. İşsizlik sigortası yok. Sendikalar, işsizleri besleyecek durumda değil. İş Bulma Kurumu da işlemiyor. Bakalım bu derdin çaresi nasıl bulunacaktır?

S. SELEK

Bay Münim Sükûti'nin Gazetemize gönderdiği mektup

(Baştarafı sayfa 1 de.)

Arkadaşlar,

Türk Sanayi Erbabı İşçi Sendikalarının teşekkül ve faaliyetlerini sempati ile karşılar Ve sendikalara her hususta yardım etmeğe, bunların işlerini kolaylaştırmağa âmadedir. Biz sendikaların tüzüklerini gördük, inceledik. Birliğe dahil sendikaların tüzüklerinde sendikaların görevi olarak hep şu cümlelere rast geliyoruz;

«İş verenlerle işçiler arasında güven, saygı ve sevgi sağlamak. (İş verenlere istihsal ve randımanın arttırılması yolunda tekliflerde bulunmak.) Buna mümasil bir çok düşünceler sendika tüzüklerinin muhtelif maddeleri arasına serpiştirilmiştir.

İş veren olsun, işçi olsun asıl Türk milletinin sinesinden doğmuştur. Bu millet kendi arasında ihtilâf ve nifak çıkarmıyacaktır. İşverenlerle işçiler arasındaki muhtemel ihtilâflar üzerine ümit bağlayan bozguncuların hüsrana uğrayacaklarını size şimdiden söyleyebilirim.

Biz işverenleri İşçilerle müşterek menfaat halindeyiz. Müşterek menfaatimiz de istihsalin arttırılmasıdır.

Sendikaların, mühim amaçlarından biri olduğuna göre beraberce, birbirimizle nifak haline düşmeden bu aziz yurdun kalkınmasına hizmet edeceğiz.

Bunun ilk delili olarak size asbaşkanı bulunduğum Uzlaştırma Kurulunu misal olarak gösterebilirim. Sendikalar bugüne kadar olduğu gibi millî gayeler uğrunda mesut bir inkişaf gösterirse bu kurum da büyük başarılar gösterecek ve iş ihtilâfları resmî makamlara intikal etmeden aramızda Sendika Başkanlariyle hallolunacaktır.

Bu sebepten İstanbulun 17 işçi sendikasını bünyesinde toplayan ve örnek bir kongre yapan İstanbulun İşçi Sendikaları Birliğine can ve gönülden başarılar diler, cümlenizi selâmlarım.

Münim Sükûti

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin Kongresi

(Başyazıdan devam)

Federasyon Başkanı ve Kongre Başkanlık divanının müzakereleri idaresi hazır olan bütün misafirlerin dikkat ve takdirini çekti. Zaten mürakipler günlerden beri federasyonun hesap ve muamelâtını incelemişlerdi. Federasyon kâtibi bir banka muhasebesinin intizamile tutulmuş olan bir çok ciltli defterleri gürsüye getirdi, kongrenin tetkikine arzetti. Hazırlanan raporlar yalnız öze taalluk eden sözlerden, rakkamların sert ve keskin ifadesinden İbaretti. Birliğin 28 aylık hesap ve muamelâtı pürüzsüz ve hatasız görüldü. Kongre, kendi içinden seçtiği bir kontrol komisyonu ile bütün defterleri saatlerce inceledi ve neticede mürakıpların raporları tasdik olundu. Seçimlerde çok etraflı düşünülmüş tedbirlerle seçim emniyeti tam olarak sağlanmıştı. Oy'unu kullanan her delege oy puslasının işçi dâvasında bir temel taşı olduğu kanaatını taşıyordu. İşte kongre böylece tam bir intizam ile söz, vicdan ve seçim hürriyetinin verdiği emniyetli hava içinde 9,5 saat sürdü. Misafirleri kongrenin heyecanı sürükledi, çoğu saatlerce kaldılar ve büyük takdir duygularile ayrıldılar.

Bu delegeler kimlerdir? Bu cemiyet terbiyesini nerede öğrendiler? Dünyanın hangi üniversitesinden mezun olmuşlar? Bir yabancı olsam zihnime bu sualler varid olacak! Fakat biliyorum ki bu delegeler Türk işçileridir. Cemiyet terbiyesi onlara atalarından mevrusdur. ve onlar herhangi bir üniversiteden değil üniversitelerin üstünde olan bir (Darülolûm) dan hayatın tâ kendisi içinden onun mektebinden mezundurlar.

Türk işçileri bu kongre ile daima öğünebilirler!

Dr. Rebi Barkın

İş ve İşçi Bulma Kurumu

İŞ VE İŞÇİ ARAYANLAR

İş, Yahut işçi arıyorsan İş ve İşçi bulma Kurumu Şubelerine müracaat et. Bu Şubeler isteğini parasız yerine getirir.

KURUMUN ŞUBELERİ

Telefon No.		Telefon No.	
Ankara Md.	13686	İzmir Md.	4842
İstanbul Ajanlığı	21942	Adana Md.	1152
İstanbul Md.	41847	Konya Md.	
Üsküdar Kolu		Bursa Md.	1963
Eyüp Kolu		Eskisehir Md.	110
Bakırköy Kolu 16 dan 104		Trabzon Md.	
Beşiktaş Kolu	81849	Samsun Md.	340

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A. O.

Sermayesi: 2.500.000

ANKARA MERKEZİ : Anafartalar caddesi No. 97
Telf: 10610 - 13689 - 15208

İSTANBUL ŞUBESİ : Galata, Bankalar cad. No. 27/29
Telf: 29402 - 40019.

BEYKOZ AJANI :
İZMİR ŞUBESİ : Atatürk Caddesi, No. 50/2.
İZMİR AJANI : Kemeraltı Ankarapalas altında.

Her türlü Banka muameleleri, kombiyo, akreditif emirlerini Sür'at ve âzami kolaylık göstererek ifa eder.

Yurt içinde ve dışında muhabirleri vardır.

Banka Merkezi, Şube ve Ajanları öğle tatili yapmaksızın, her gün, 9.30 - 18; Cumartesi günleri 9.30 - 12 arasız Müşterilerinin hizmetine açık bulundurulmaktadır.

En müsait şartlarla Sigorta emirlerinizi yapar, tahvil alım, satımı arzularını sağlar.

İstanbul Şubesindeki kiralık kasalar müşterilerinin emrine âmade tutulmaktadır.

Küçük cari tasarruf mevduatında 250 liradan yukarı bakiyesini muhafaza eden hesaplar arasında
Senede 2 defa
APARTIMAN DAİRESİ
50 Liradan yukarı bakiyesini muhafaza eden hesaplar arasında senede 4 defa
3000, 1500, 2000 Lira ve İstanbulda çok kıymetli Bir ARSA birer büyük ve diğer çeşitli ikramiyeler

SENEDE 100.000 LİRA

İkramiye çekiliş günleri ayrıca ilân edilir.

«Damlaya damlaya göl olur» Ata sözünü unutmayınız.
Müsait şartlarla Cari hesaplar, Vadeli Mevduat. — Pervili hesaplar açar.

Türkiye İş Bankası

Küçük Carî Hesaplar 30 Aralık 1948 çekilişinin ikramiyeleri

1 EV : (Ankara'da Kavaklıdere'de Güven Evleri Mahallesinde)

1 ARSA : (İstanbul'da Suadiye'de)

1 — 3000 Liralık	25 — 100 Liralık
2 — 1000 »	25 — 50 »
4 — 500 »	100 — 20 »
12 — 200 »	

Bankamızdaki hesabında en az 100 lirası olanlar bu çekilişe katılacaklardır. Her 500 lira için ayrı bir kura numarası

1949 İkramiye Plânı: 300.000 Lira *5 EV, 5 ARSA* ve çeşitli ikramiyeler.

T. C. Ziraat Bankası

TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLÂNI

4 tane 1.500 Lira	120 tane 50 Lira
4 » 500 »	140 » 20 »
4 » 250 »	400 » 10 »
40 » 100 »	

Çekilişleri: 16 Şubat — 10 Mayıs — 26 Temmuz — 10 Aralık çekilişlerinde ikramiye çıkmıyan yerler için ay: 21 Haziran ve 10 Aralıkta 2 ilâve çekiliş daha yapılarak 6100 lira dağıtılacaktır.

Etibank

MERKEZİ: ANKARA — Sermayesi: 150.000.000

Maden işletir, Elektrik Santralları kurar, Müsait şartlarla Her türlü mevduat kabul eder.

MÜESSESELERİ:
Ereğli Kömürleri İşletmesi,
Garp Linyitleri İşletmesi,
Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi
Şark Kromları İşletmesi,
Divriği Demir Madenleri İşletmesi,
Türkiye Bakır İşletmeleri,
Keçiborlu Kükürtleri İşletmesi.

İŞTİRAKLERİ:
Halk Bankası,
Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi.

ŞUBE ve BÜROLARI:
İstanbul Şubesi, İskenderun Bürosu.